

## VALTIONEUVOSTON PERUS- JA IHMISOIKEUSYHTEYSHENKILÖIDEN VERKOSTO

Aika	22.5.2019 klo 9.30 – 11.30
Paikka	oikeusministeriö, Eteläesplanadi 10, neuvotteluhuone Julkisuus
Osallistujat	Nina Nordström, UM Krista Oinonen, UM Satu Heikkinen, OKM Jutta Mikkola, STM Seija Jalkanen, TEM Tapio Puurunen, SM Riitta-Maija Jouttimäki, STM Pentti Lähteenoja, MMM Sirpa Rautio, Ihmisoikeuskeskus Johanna Suurpää, OM, pj (saapui kohdassa 3) Kaisa Tiusanen, OM, sihteeri Hanna Rönty, OM

### 1 Kokouksen avaus

- Kokous avattiin klo 9.35. Verkoston puheenjohtajan ollessa estynyt verkoston sihteeri Tiusanen toimi kokouksen puheenjohtajana kohdissa 1-3.

### 2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

- Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

### 3 Valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman täytäntöönpanon seuranta: muistio toimenpiteiden toteutumisesta

- Rönty/OM esitteli muistioluonnoksen. Muistio jakautuu kahteen osaan: ensimmäisessä osassa käydään läpi toimintaohjelman valmistelua, tehdään yhteenveto hankkeiden toteutumisesta ja esitellään lyhyesti jatkotoimenpiteet. Toinen osa sisältää ministeriöiden toimittamat kuvaukset hankkeiden toteutumisesta. Kirjallisia kommentteja voi toimittaa pe 24.5. saakka. Muistio on tarkoitus julkaista valtioneuvoston Hankeikkunassa kesäkuussa. Tässä vaiheessa muistiota ei julkaista julkaisusarjassa, mutta se voidaan mahdollisesti julkaista myöhemmin toimintaohjelman arviointiraportin liitteenä.

- Todettiin, että toimintaohjelman hankkeet ovat toteutuneet hyvin. 34 hanketta on toteutunut suunnitellusti ja 7 hanketta on kesken tai toteutunut osittain. Vain kaksi hanketta on luokiteltu toteutumattomiksi, ja näissäkin on tehty joitakin toimenpiteitä.
- Keskusteltiin tulevasta hallitusohjelmasta ja mahdollisesta kolmannesta kansallisesta perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelmasta (PIO). Erillisellä PIO-ohjelmalla nähtiin lisäarvoa, vaikka useat nykyisen ohjelman hankkeista olisi toteutettu joka tapauksessa. Erityisesti erilaisten hankkeiden sitominen ihmisoikeuksien normipohjaan tulisi tehdä jatkossakin. Pidettiin tärkeänä, että ohjelma sidottaisiin hallitusohjelman tavoitteisiin. Peräänkuulutettiin lisäresursseja hankkeiden toteuttamiseen sekä ministeriöiden yhteisiä poikkileikkaavia hankkeita. Todettiin, että PIO-verkoston tulee olla kiinteästi mukana mahdollisen seuraavan toimintaohjelman valmistelussa.
- Keskusteltiin PIO-verkoston tulevaisuudesta sen jälkeen, kun nykyinen toimikausi päättyy 31.12.2019. Verkostoa pidettiin hyödyllisenä ja sen toiminnan jatkamista hyvänä. OM kertoi valmistelevänsä verkoston asettamista uudelle toimikaudelle. Pohdittiin eri vaihtoehtoja asettamiseksi. Tällä hetkellä kyseessä on OM:n asettama verkosto.

#### **4 Määräaikaisraportoinnin ajankohtaiskatsaus, ml. tänä vuonna saatavat suositukset, KP- ja TSS-sopimusten yksinkertaistettu raportointimenettely ja Suomen peruseraportin päivitys**

- Kokousta jatkettiin verkoston puheenjohtaja Suurpään johdolla.
- Oinonen/UM antoi katsauksen vuoden 2019 raportointikierroksiin. Euroopan neuvostolta on tulossa lukuisia suosituksia (GRETA, GREVIO, alueellisten tai vähemmistökielten peruskirja, ECRI). YK:n osalta ihmisoikeuskomitealta ja TSS-komitealta on saatu kysymyslistat, jotka toimivat kansallisten KP- ja TSS-sopimusten määräaikaisraporttien pohjana. Raporttien määräaika on 2.4.2020. Lisäksi ollaan päivittämässä Suomen ns. peruseraporttia YK:n sopimusvalvontaelimille. Raporttiluonnosta voitaisiin käsitellä PIO-verkostossa syksyllä. Tänä vuonna on määrä antaa määräaikaisraportit myös lapsen oikeuksien sopimuksesta ja sen lasten myynnistä, lapsiprostituutiosta ja lapsipornografiasta tehdystä valinnaisesta pöytäkirjasta, naisten syrjinnän vastaisesta sopimuksesta, vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksesta sekä Euroopan sosiaalisesta peruskirjasta.
- Eri YK- ja EN-elimiltä on odotettavissa tänä vuonna useita ratkaisuja Suomea koskevissa yksilövalituksissa.
- Vapaaehtoinen väliraportti YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa määräaikaistarkastelussa (UPR) vuonna 2017 saatujen suositusten toimeenpanosta on määrä antaa ihmisoikeusneuvoston syyskuun istunnossa.
- Pidettiin hyvänä, että kansalaisjärjestöt ovat aktivoituneet määräaikaisraportointiprosesseissa ja toimittaneet suositusehdotuksia sopimusvalvontaelimille.
- Toivottiin, että koosteet Suomen saamista suosituksista sekä raportointikalenteri vietäisiin Kampukseen. Esitettiin, että verkostolla voisi olla oma työtila Kampuksessa.

#### **5 Yhteenveto Euroopan neuvoston ministerikomitean puheenjohtajuuskaudesta**

- Nordström/UM kertoi 17.5. päättyneestä Suomen puheenjohtajuuskaudesta Euroopan neuvoston ministerikomiteassa. Arvio puheenjohtajuuskaudesta on hyvin myönteinen. Nordström välitti ihmisoikeuspolitiikan yksikön kiitokset muille ministeriöille hyvästä yhteistyöstä.
- Puheenjohtajuuskauden tapahtumat olivat onnistuneita. Eryyisen paljon on kiitelty tekoölykonferenssia. Edellisviikolla Helsingissä järjestetty ministerikokous oli vuoden suurin ministerikokous.
- Tapahtumien lisäksi puheenjohtajuuden poliittinen työ vei paljon resursseja. Tulokset olivat hyviä, mm. Venäjään liittyvät kysymykset etenivät. EN:n 70-vuotisjuhlan kunniaksi annettu Helsingin julistus hyväksyttiin konsensuksella. Lisäksi PJ-kauden aikana saatiin aikaan neuvottua hyvät päätelmät mm. kansalaisyhteiskunnasta sekä pääsihteerin vuosiraportista.
- Yhtenä PJ-kauden tavoitteena oli lisätä tietoisuutta Euroopan neuvostosta, missä onnistuttiin mm. median osalta. Todettiin, että PJ-kausi toteutettiin erittäin hyvin pienistä resursseista huolimatta.

## 6 Muut asiat

- Keskusteltiin tulevasta hallitusohjelmasta.
- Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta on julkaissut kannanoton ihmisoikeuksista urheilun kansainväliseen toimintaan osallistumisessa.
- OM:n, SM:n ja OKM:n asettama riippumaton vihapuhetyöryhmä on antanut suosituksensa.

## 7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.